

Το ευρωπαϊκό θεσμικό και ρυθμιστικό πλαίσιο για τα μέσα και τα συστήματα πληρωμών: μια συνοπτική θεώρηση

του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΒΛ. ΓΚΟΡΤΣΟΥ**

Επικούρου Καθηγητή Διεθνούς Οικονομικού Δικαίου, Γενικού Γραμματέα Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών

Α. Το πλαίσιο αναφοράς

Μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του 1990, η αγορά για την παροχή υπηρεσιών πληρωμών στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα χαρακτηριζόταν από έντονο κατακερματισμό. Στα κράτη-μέλη της είχαν βέβαια αναπτυχθεί μέσα και συστήματα πληρωμών, τα οποία χαρακτηρίζονταν από ένα διαρκώς όλο και υψηλότερο βαθμό ασφάλειας, νεωτερισμού και αποτελεσματικότητας. Από την άλλη πλευρά όμως κάθε κράτος-μέλος διέθετε τη δική του νομισματική μονάδα, τα διατραπεζικά συστήματα πληρωμών (για πληρωμές τόσο μεγάλης όσο και μικρής αξίας) λειτουργούσαν κυρίως σε εθνική κλίμακα, οι νομικές βάσεις των μέσων πληρωμών δεν ήταν εναρμονισμένες (με εξαίρεση τις επιταγές όπου υπάρχει διεθνής εναρμόνιση), ενώ και οι διασυνοριακές πληρωμές ήταν λιγότερο αποτελεσματικές (από άποψη κόστους και ταχύτητας εκτέλεσης) σε σχέση με τις εθνικές.

Η ευρωπαϊκή εσωτερική αγορά πληρωμών – αναπόσπαστο τμήμα του ενιαίου ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού χώρου – ήταν σαφώς ατροφική, καθώς και οι πρωτοβουλίες των κοινοτικών οργάνων σε αυτό το πεδίο υπήρξαν περιορισμένες. Είναι χαρακτηριστικό ότι ενώ οι κανονιστικές βάσεις για τη δημιουργία του ενιαίου ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού χώρου τέθηκαν ήδη από τα τέλη της δεκαετίας του 1970, η πρώτη κοινοτική πράξη που εκδόθηκε στη θεματική ενότητα των συστημάτων πληρωμών χρονολογείται μόλις το 1997.

Κατά τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας έχει επιτευχθεί βέβαια μια αναμφισβήτητη σημαντική πρόοδος στην προσπάθεια εναρμόνισης των όρων λειτουργίας και εν μέρει ενοποίησης των εθνικών συστημάτων πληρωμών στην Κοινότητα. Αυτό δεν είναι συμπτωματικό, δεδομένου ότι από την 1η Ιανουαρίου 1999 άρχισε η λειτουργία της νομισματικής ένωσης, όταν έντεκα από τα κράτη-μέλη της υιοθέτησαν το ευρώ ως ενιαίο νόμισμα (σε λογιστική μορφή), ενώ τρία ακριβώς χρόνια αργότερα σε δώδεκα κράτη-μέλη (περιλαμβανομένης και της χώ-

ρας μας) το βασικό μέσο πληρωμών, δηλαδή τα μετρητά (κέρματα και τραπεζογραμμάτια), είναι εκφρασμένο στην ενιαία νομισματική μονάδα, το ευρώ. Ειδικότερα:

(1) Από *θεσμική άποψη*, με την έναρξη του τρίτου σταδίου της ΟΝΕ, την 1η Ιανουαρίου 1999, ανατέθηκε στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (το “ΕΣΚΤ”) σύμφωνα με τη Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας το καθήκον της προώθησης της ομαλής λειτουργίας των συστημάτων πληρωμών (μικρής και μεγάλης αξίας) στα κράτη-μέλη της ευρωζώνης.

(2) Σε ό,τι αφορά τη *ρυθμιστική παρέμβαση* μέσω της έκδοσης νομικών πράξεων τόσο από τα κοινοτικά όργανα όσο και από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (την “ΕΚΤ”), οι πρωτοβουλίες που έχουν αναληφθεί είναι σημαντικές. Από συστηματική άποψη είναι μάλιστα χρήσιμο να διακρίνουμε ανάμεσα σε εκείνες που αφορούν τα συστήματα πληρωμών μεγάλης αξίας, όπου η πρόοδος που έχει επιτευχθεί είναι ήδη μεγάλη (βλέπε κατωτέρω, υπό α), και σε εκείνες που αφορούν τα επιμέρους μέσα πληρωμών και τα συστήματα πληρωμών μικρής αξίας, οι οποίες βρίσκονται ακόμα σε εξέλιξη (υπό β):

(α) Η προοπτική καθιέρωσης του ευρώ ως λογιστικού χρήματος κατέστησε αναγκαίο το σχεδιασμό ήδη από το 1995 των κατάλληλων υποδομών για τη διασύνδεση των εθνικών διατραπεζικών συστημάτων πληρωμών μεγάλης αξίας, ώστε να είναι δυνατή – καταρχήν τουλάχιστον – η εφαρμογή της ενιαίας νομισματικής πολιτικής του ΕΣΚΤ. Αυτό οδήγησε την ΕΚΤ στην έκδοση νομικών πράξεων βάσει των οποίων τέθηκε σε λειτουργία, το 1999, το πανευρωπαϊκό σύστημα πληρωμών μεγάλης αξίας σε πραγματικό χρόνο TARGET (το οποίο στην τρέχουσα περίοδο τελεί υπό αναθεώρηση).

(β) Σε ό,τι αφορά τα μέσα πληρωμών στην Κοινότητα, από το 1999 έως το 2002 ιδιαίτερη ήταν η προτεραιότητα που εύλογα δόθηκε στη διασφάλιση της επιτυχίας της ευρωπαϊκής νομισματικής μεταρρύθμισης με την έκδοση μιας σειράς νομικών πράξεων που αφορούσαν κυρίως τις εθνικές κεντρικές τράπεζες και τα πιστωτικά ιδρύματα μέσω των οποίων επιτελέστηκε (κατά κύριο λόγο) η τροφοδοσία της αγοράς με τα κέρματα και τραπεζογραμμάτια που είναι εκφρασμένα σε ευρώ και η απόσυρση εκείνων που ήταν εκφρασμένα στις εθνικές νομισματικές μονάδες.

Ταυτόχρονα, εν όψει της επικείμενης ευρωπαϊκής νομισματικής ενοποίησης, τα κοινοτικά όργανα έκριναν αναγκαία, ήδη από το 1997, την έκδοση νομικών πράξεων μέσω των οποίων επιδιώχθηκε η ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των διασυνοριακών πληρωμών μικρής αξίας μέσα στην Κοινότητα και η ομοιόμορφη προστασία των καταναλωτών που πραγματοποιούν τέτοιου είδους πληρωμές στα κράτη-μέλη της. Με την ολοκλήρωση όμως της διαδικασίας της νομισματικής ενοποίησης, ως κυρίαρχο αίτημα έχει αναδειχθεί η διαμόρφωση μιας πραγματικά ενιαίας αγοράς πληρωμών σε ευρώ στην Κοινότητα, μέσα στην οποία καταναλωτές και επιχειρήσεις να έχουν τη δυνατότητα να διεξάγουν διασυνοριακές πληρωμές με την ίδια ευκολία, ασφάλεια και αποτελεσματικότητα όπως και στις εγχώριες πληρωμές.

Με γνώμονα το προαναφερθέν πλαίσιο αναφοράς, στο παρόν άρθρο επιδιώκεται μια συνοπτική παρουσίαση του υφιστάμενου ευρωπαϊκού θεσμικού και ρυθμιστικού πλαισίου στον τομέα των πληρωμών (κατωτέρω, υπό Β) καθώς και των επικείμενων τροποποιήσεων του ρυθμιστικού πλαισίου (υπό Γ).

B. Το ισχύον θεσμικό και ρυθμιστικό πλαίσιο

1. Ο θεσμικός ρόλος του ΕΣΚΤ για προώθηση της ομαλής λειτουργίας των συστημάτων πληρωμών

Το καθήκον του ΕΣΚΤ για προώθηση της ομαλής λειτουργίας των συστημάτων πληρωμών θεμελιώνεται στη Συνθήκη (άρθρο 105, παρ. 2, τελευταίο στοιχείο) και το Καταστατικό (άρθρο 3.1). Σε εκπλήρωση αυτού του καθήκοντος, η ΕΚΤ έχει προχωρήσει στην έκδοση προτύπων επίβλεψης αναφορικά με:

- το ηλεκτρονικό χρήμα (υπό α),
- τα συστήματα πληρωμών μεγάλης αξίας σε ευρώ (υπό β), και
- τα συστήματα πληρωμών μικρής αξίας σε ευρώ (υπό γ).

(α) Το Μάρτιο του 1998 δημοσιεύτηκε η «Έκθεση για το Ηλεκτρονικό Χρήμα» με την οποία διαμορφώθηκε για πρώτη φορά σε κοινοτικό επίπεδο ένα πλαίσιο για την επίβλεψη των συστημάτων ηλεκτρονικού χρήματος¹. Στη συνέχεια, τον Απρίλιο του 2003, εκδόθηκε η έκθεση της ΕΚΤ για τους στόχους ασφάλειας των συστημάτων ηλεκτρονικού χρήματος², με τους οποίους επιδιώκεται η διασφάλιση της συνολικής αξιοπιστίας, τεχνικής ασφάλειας και διαλειτουργικότητας των συστημάτων αυτών με από-

¹ European Central Bank (1998)

² European Central Bank (2003b)

τερη επιδίωξη αφενός μεν την αύξηση της εμπιστοσύνης του κοινού σε αυτά, αφετέρου δε τη διασφάλιση ίσων όρων ανταγωνισμού μεταξύ των διαφόρων συστημάτων ηλεκτρονικού χρήματος.

(β) Τον Ιανουάριο του 2001 υιοθετήθηκαν αυτούσιες οι «*Βασικές αρχές για τα Συστημικώς Σημαντικά Συστήματα Πληρωμών*» που εξέδωσε η Επιτροπή Συστημάτων Πληρωμών και Διακανονισμού (Committee on Payment and Settlement Systems) αναφορικά με την επίβλεψη συστημάτων πληρωμών μεγάλης αξίας³. Με τις εν λόγω αρχές καθιερώθηκαν πρότυπα που ισχύουν για όλα τα συστημικώς σημαντικά συστήματα πληρωμών και αφορούν την ορθότητα του νομικού πλαισίου, τη διαχείριση χρηματοπιστωτικών κινδύνων, την ασφάλεια και λειτουργική αξιοπιστία, την αποδοτικότητα, τα κριτήρια πρόσβασης και τη διοικητική οργάνωση των συστημάτων.

(γ) Τέλος, τον Ιούνιο του 2003 δημοσιεύτηκε η έκθεση «*Πρότυπα επίβλεψης για τα συστήματα πληρωμών μικρής αξίας σε ευρώ*», με την οποία διαμορφώθηκε ένα ειδικό πλαίσιο επίβλεψης των συστημάτων πληρωμών μικρής αξίας⁴. Με την εν λόγω έκθεση, η οποία αποβλέπει στη διασφάλιση της εναρμονισμένης και συστηματικής επίβλεψης των συστημάτων πληρωμών μικρής αξίας στη ζώνη του ευρώ, προσδιορίστηκε ένα υποσύνολο από τις προαναφερθείσες «*Βασικές αρχές για τα Συστημικώς Σημαντικά Συστήματα Πληρωμών*» προς τις οποίες θα πρέπει να συμμορφώνονται τα συστήματα πληρωμών μικρής αξίας σε ευρώ, εφόσον:

- αυτά διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο κατά την επεξεργασία και το διακανονισμό διαφόρων ειδών πληρωμών μικρής αξίας και
- η τυχόν αδυναμία των μελών τους να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους θα μπορούσε να έχει μείζονος σημασίας οικονομικές επιπτώσεις και να υπονομεύσει την εμπιστοσύνη του κοινού στα συστήματα πληρωμών και στο νόμισμα γενικότερα.

³ Committee on Payment and Settlement Systems (2001)

⁴ European Central Bank (2003a)

2. Το κανονιστικό πλαίσιο

2.1 Συστήματα πληρωμών μεγάλης αξίας

2.1.1 Το έργο της ΕΚΤ

Σύμφωνα με το άρθρο 22 του Καταστατικού, η ΕΚΤ και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών-μελών χωρίς παρέκκλιση μπορούν να παρέχουν διευκολύνσεις και η ΕΚΤ μπορεί να θεσπίζει κανονισμούς με σκοπό την εξασφάλιση αποτελεσματικών και υγιών συστημάτων πληρωμών. Στηριγμένη και σε αυτήν τη νομική βάση και υπό την προοπτική έναρξης του τρίτου σταδίου της ONE, η ΕΚΤ σε συνεργασία με τις εθνικές κεντρικές τράπεζες διαμόρφωσαν το σύστημα πληρωμών TARGET (διευρωπαϊκό αυτοματοποιημένο σύστημα ταχείας μεταφοράς κεφαλαίων σε συνεχή χρόνο).

Το σύστημα TARGET αποτελείται από τα εθνικά συστήματα διακανονισμού σε συνεχή χρόνο (ΣΔΣΧ), το μηχανισμό πληρωμών της ΕΚΤ και το μηχανισμό διασύνδεσης. Κατ' εφαρμογή της αρχής της αποκέντρωσης οι κύριοι μηχανισμοί του TARGET ελέγχονται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες. Δεδομένου του αποκεντρωτικού χαρακτήρα του συστήματος, κάθε εθνική κεντρική τράπεζα διασφαλίζει ότι το εθνικό ΣΔΣΧ ανταποκρίνεται σε συγκεκριμένα χαρακτηριστικά αναφορικά με:

- τα κριτήρια πρόσβασης και αποπομπής,
- το νόμισμα στο οποίο διενεργούνται οι πράξεις,
- τους κανόνες τιμολόγησης,
- το χρόνο λειτουργίας,
- τους κανόνες πληρωμής,
- την ενδοημερήσια πίστωση, και
- το μηχανισμό αποζημίωσης.

2.1.2 Το έργο των κοινοτικών οργάνων

Κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εξέδωσαν δύο νομικές πράξεις μέσω των οποίων επιδιώκεται η διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας των συστημάτων πληρωμών. Συγκεκριμένα πρόκειται για:

- την **Οδηγία 98/26/ΕΟΚ** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το αμετάκλητο του διακανονισμού στα συστήματα πληρωμών και στα συστήματα διακανονισμού χρηματοπιστωτικών μέσων, και
- την **Οδηγία 2002/47/ΕΚ** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τις συμφωνίες παροχής χρηματοοικονομικής ασφάλειας.

Με τις εν λόγω Οδηγίες επιδιώκεται η διασφάλιση της εύρυθμης και ασφαλούς λειτουργίας των συστημάτων πληρωμών και διακανονισμού συναλλαγών με αντικείμενο αξιόγραφο μέσω:

- της μείωσης του συστημικού κινδύνου που συνδέεται με τα συστήματα πληρωμών και διακανονισμού,
- της παροχής προστασίας έναντι της φερεγγυότητας ενός συμμετέχοντος σε σύστημα, και
- της εμπέδωσης συνθηκών ασφάλειας δικαίου ως προς το εφαρμοστέο δίκαιο κατά τη σύσταση ασφαλειών.

2.2 Συστήματα πληρωμών μικρής αξίας

Το ισχύον κοινοτικό ρυθμιστικό πλαίσιο στον τομέα των συστημάτων πληρωμών μικρής αξίας συναντάται σε τρεις νομικές πράξεις των κοινοτικών οργάνων:

- την **Οδηγία 97/5/ΕΚ** για τις διασυνοριακές μεταφορές πιστώσεων, με την οποία επιδιώκεται η διευκόλυνση των διασυνοριακών μεταφορών πίστωσης μέσω της επιβολής ορισμένων απαιτήσεων προστασίας των πελατών,
- τη **Σύσταση 97/489/ΕΚ** της Επιτροπής σχετικά με τις συναλλαγές που γίνονται με μέσα ηλεκτρονικής πληρωμής και ιδίως όσον αφορά τις σχέσεις μεταξύ εκδότη και κατόχου, στην οποία τίθενται συγκεκριμένες προτάσεις για τη διασφάλιση της προστασίας των καταναλωτών που χρησιμοποιούν ηλεκτρονικά μέσα πληρωμών, και
- τον **Κανονισμό 2560/2001/ΕΚ** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τις διασυνοριακές πληρωμές σε ευρώ, με τον οποίο εισήχθη η αρχή της ισότητας των εξόδων μεταξύ των διασυνοριακών πληρωμών σε ευρώ στην Ευρωπαϊκή Ένωση και των αντίστοιχων εθνικών πληρωμών.

Γ. Οι επικείμενες τροποποιήσεις του ρυθμιστικού πλαισίου

1. Συστήματα πληρωμών μεγάλης αξίας: το νέο σύστημα TARGET 2

Παρά την αναμφισβήτητη επιτυχή λειτουργία του συστήματος TARGET, οι απαιτήσεις των χρηστών του υπέδειξαν την ανάγκη αναβάθμισής του. Οι βασικοί παράγοντες που συνέβαλαν στην επικείμενη μεταρρύθμιση υπήρξαν:

- η ανάγκη για αποτελεσματικότερη διαχείριση της ρευστότητας,
- η περιορισμένη αποδοτικότητα του συστήματος από άποψη κόστους, και
- η περαιτέρω ολοκλήρωση των ευρωπαϊκών αγορών χρήματος και κεφαλαίου μετά την έναρξη λειτουργίας της νομισματικής ένωσης.

Στις 24 Οκτωβρίου 2002 αποφασίστηκε λοιπόν από το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ η διαμόρφωση μιας μακροπρόθεσμης στρατηγικής για το TARGET, και λίγες εβδομάδες αργότερα, στις 16 Δεκεμβρίου, δημοσιεύτηκε κείμενο διαβούλευσης με τίτλο “*TARGET 2: Principles and Structure*”⁵. Μετά από σχετική διαβούλευση με όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς, τον Αύγουστο του 2005 εκδόθηκαν οι «*Λεπτομερείς Λειτουργικές Προδιαγραφές*» του νέου συστήματος οι οποίες περιέχουν δύο μέρη:⁶

- το πρώτο μέρος αφορά τις βασικές υπηρεσίες του νέου συστήματος, το οποίο θα λειτουργεί (σε αντίθεση με το σημερινό σύστημα) στη βάση μιας ενιαίας πλατφόρμας, ενώ
- στο δεύτερο περιγράφονται οι κατηγορίες υπηρεσιών που προσφέρονται από την κοινή πλατφόρμα και οι οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες κατά τη διακριτική τους ευχέρεια.

2. Συστήματα πληρωμών μικρής αξίας

2.1 Η δημιουργία ενός ενιαίου χώρου πληρωμών σε ευρώ

Μέσω της δημιουργίας ενός ενιαίου χώρου πληρωμών σε ευρώ (Single Euro Payments Area, SEPA) επιδιώκεται να δοθεί η δυνατότητα στους ευρωπαίους πολίτες να πραγματοποιούν πληρωμές σε ολόκληρη τη ζώνη από έναν και μόνο τραπεζικό λογαριασμό και χρησιμοποιή-

⁵ European Central Bank (2002)

⁶ European Central Bank (2005)

ώντας ένα και μόνο σύνολο μέσων πληρωμής, με την ίδια ευκολία και ασφάλεια όπως σήμερα σε εθνικό επίπεδο. Η προσπάθεια διαμόρφωσης αυτού του ενιαίου χώρου πληρωμών εκπορεύεται από τρεις φορείς:

- τις τραπεζικές ομοσπονδίες που εκπροσωπούν τα πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν στην Κοινότητα (υπό α),
- την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (υπό β), και
- την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (υπό γ).

(α) Καταρχήν, στην εν λόγω διαδικασία κυρίαρχος είναι ο ρόλος που διαδραματίζουν οι πρωτοβουλίες του ευρωπαϊκού τραπεζικού τομέα μέσω αυτορρύθμισης στο πλαίσιο λειτουργίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών (European Payments Council, EPC). Το EPC συστάθηκε τον Ιούνιο του 2002 από τις ευρωπαϊκές τραπεζικές ομοσπονδίες με αποστολή να διαμορφώσει την αρχιτεκτονική, τα όργανα και τις διαδικασίες για την επίτευξη του στόχου διαμόρφωσης του SEPA. Τα πρώτα αποτελέσματα των εργασιών του είναι ήδη ορατά, καθώς οι τράπεζες:

- συμφώνησαν στη διαμόρφωση της κατάλληλης υποδομής για την επεξεργασία των διασυνοριακών πληρωμών μικρής αξίας σε ευρώ, και
- καθιέρωσαν πρακτικές σχετικά με τις βασικές υπηρεσίες διασυνοριακών μεταφορών πιστώσεων, άμεσων χρεώσεων και συναλλαγών με κάρτες με βάση «πανευρωπαϊκές προδιαγραφές» που θα παρέχουν στην πελατεία τους από το 2008.

Σύμφωνα με την τρίτη έκθεση προόδου, που έδωσε στη δημοσιότητα το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ το Δεκέμβριο του 2004⁷, μέχρι τα τέλη του 2010 αναμένεται ότι θα έχει επιτευχθεί σταδιακά (με κύριο ενδιαμέσο σταθμό την 1η Ιανουαρίου 2008) η πλήρης μετάπτωση των πιστωτικών ιδρυμάτων που λειτουργούν στην Κοινότητα και των πελατών τους σε πανευρωπαϊκά μέσα και συστήματα πληρωμών.

(β) Παράλληλα προς τις ενέργειες που έχουν αναληφθεί από τον ευρωπαϊκό τραπεζικό τομέα για τη δημιουργία του SEPA, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προχώρησε το 2003 στη δημοσιοποίηση εγγράφων διαβούλευσης αναφορικά με τη διαμόρφωση ενός «Νέου νομικού πλαισίου για τις πληρωμές στην εσωτερική αγορά»⁸. Η παρέμβαση

⁷ European Central Bank (2004)

⁸ European Commission (2004)

αυτή της Επιτροπής βασίζεται στην εκτίμηση (ή μάλλον καλύτερα αντίληψη) ότι η ποικιλία ευρωπαϊκών νομικών πράξεων στον τομέα των πληρωμών προκαλεί ανασφάλεια δικαίου, στο μέτρο που αφενός μεν πολλές διατάξεις επικαλύπτονται, αφετέρου δε δεν έχουν ενσωματωθεί ομοιόμορφα στις εθνικές έννομες τάξεις. Άλλωστε σε πρόσφατες εκθέσεις της επεσήμανε ότι η εφαρμογή της Οδηγίας 97/5/ΕΚ παρουσιάζει σειρά προβλημάτων, ενώ η Σύσταση 97/489/ΕΚ έχει ενσωματωθεί αποσπασματικά στην εσωτερική νομοθεσία των κρατών-μελών.

Στόχος αυτής της πρωτοβουλίας είναι συνεπώς η διαμόρφωση ενός ενιαίου κανονιστικού πλαισίου για τις πληρωμές στην Κοινότητα, το οποίο θα συμβάλει στην κατάργηση των υφισταμένων τεχνικών και νομικών περιορισμών προκειμένου να εξασφαλιστεί:

- η παροχή χαμηλού κόστους και υψηλής αποτελεσματικότητας υπηρεσιών πληρωμών,
- η διαμόρφωση ίσων όρων ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων οι οποίες δραστηριοποιούνται στον τομέα της διενέργειας πληρωμών, και
- η επαρκής προστασία των καταναλωτών υπηρεσιών πληρωμών.

(γ) Οι προετοιμασίες και οι διαβουλεύσεις για τον SEPA όσο και για το νέο νομικό πλαίσιο πραγματοποιούνται σε στενή συνεργασία με την ΕΚΤ. Πάγια θέση του ευρωσυστήματος είναι ότι όλες οι πληρωμές που πραγματοποιούνται μέσα στην ευρωζώνη πρέπει να είναι εξίσου ασφαλείς και αποδοτικές με τις πληρωμές που πραγματοποιούνται σήμερα μέσω των εθνικών συστημάτων πληρωμών.

2.2 Συστήματα πληρωμών και οικονομικό έγκλημα

Η Επιτροπή εξέδωσε το 2005 πρόταση Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τις πληροφορίες σχετικά με τον πληρωτή, που πρέπει να συνοδεύουν τις μεταφορές χρηματικών ποσών. Η εν λόγω πρόταση αποβλέπει στη μεταφορά της Ειδικής Σύστασης VII για τις «ηλεκτρονικές μεταφορές χρηματικών ποσών» (SR VII) της Ομάδας Χρηματοοικονομικής Δράσης (Financial Action Task Force - FATF) στην κοινοτική νομοθεσία.

Η πρόταση θεσπίζει κανόνες για τις πληροφορίες σχετικά με τον πληρωτή που πρέπει να συνοδεύουν τη μεταφορά χρηματικών ποσών, προκειμένου να εξασφαλισθεί ότι οι αρχές που είναι αρμόδιες για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστη-

ριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας θα έχουν άμεσα στη διάθεσή τους τις αναγκαίες πληροφορίες για την αποτελεσματική άσκηση των καθηκόντων τους. Ιδιαίτερα σημαντικό είναι επίσης (στο πλαίσιο της θεματικής του παρόντος άρθρου) το γεγονός ότι, σύμφωνα με την πρόταση Κανονισμού, οι αγορές πληρωμών των κρατών-μελών της Κοινότητας εκλαμβάνονται ως μια ενιαία αγορά για τους σκοπούς αυτής της πράξης.

Πηγές

Οδηγία 97/5/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τις διασυνοριακές μεταφορές πιστώσεων, L 67, 15.3.1990, σελ. 39 επ.

Σύσταση 97/489/ΕΚ της Επιτροπής σχετικά με τις συναλλαγές που γίνονται με μέσα ηλεκτρονικής πληρωμής και ιδίως όσον αφορά τις σχέσεις μεταξύ του εκδότη και του κατόχου, L 208, 2.8.1997, σελ. 52 επ.

Οδηγία 98/26/ΕΟΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το αμετάκλητο του διακανονισμού στα συστήματα πληρωμών και στα συστήματα διακανονισμού χρηματοπιστωτικών μέσων, L 166, 11.6.1998, σελ. 45 επ.

Κανονισμός 2560/2001 της 19ης Δεκεμβρίου 2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις διασυνοριακές πληρωμές σε ευρώ, L 344, 28.12.2001, σελ. 13 επ.

Οδηγία 2002/47/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τις συμφωνίες παροχής χρηματοοικονομικής ασφάλειας, L 168, 27.6.2002, σελ. 43 επ.

Πρόταση Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τις πληροφορίες σχετικά με τον πληρωτή που συνοδεύουν τις μεταφορές χρηματικών ποσών, COM (2005) 343 τελικό.

European Commission (2004): A new legal framework for payments in the internal market, Working Document (Version 5.0).

European Central Bank (1998): Report on Electronic Money, March.

European Central Bank (2002): TARGET 2: Principles and Structure, Consultation paper, October.

European Central Bank (2003a): Oversight standards for euro retail payment systems, June.

European Central Bank (2003b): Electronic money system security objectives, April.

European Central Bank (2004): Towards a single euro payments area - third progress report, December.

European Central Bank (2005): TARGET 2: User Detailed Functional Specification, August.

Committee on Payment and Settlement Systems (2001): Core principles for systemically important systems, January.